

Projekts (1. variants)

2023. gada __. novembrī
Rīgā

Noteikumi Nr. [_____]

Procentu likmju riska netirdzniecības portfeli un kredītriska starpības riska netirdzniecības portfeli pārvaldīšanas noteikumi

Izdoti saskaņā ar
Kredītiestāžu likuma
34.² panta ceturto daļu, 50. panta otro daļu,
101.³ panta piekto daļu

1. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka Latvijā reģistrētām kredītiestādēm, Kredītiestāžu likuma 11.² pantā minētajām ieguldījumu brokeru sabiedrībām un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, kas minētas Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 27. novembra regulas (ES) 2019/2033 par prudenciālajām prasībām ieguldījumu brokeru sabiedrībām un ar ko groza regulas (ES) Nr. 1093/2010, (ES) Nr. 575/2013, (ES) Nr. 600/2014 un (ES) Nr. 806/2014 1. panta 2. un 5. punktā (turpmāk kopā – iestāde):

1.1. minimālās prasības un kārtību, kādā iestāde pārvalda, tai skaitā identificē, novērtē, analizē un uzrauga, procentu likmju risku netirdzniecības portfeli;

1.2. minimālās prasības un kārtību, kādā iestāde novērtē un pārrauga kredītriska starpības risku netirdzniecības portfeli;

1.3. kritērijus un kārtību, kādā Latvijas Banka nosaka, ka iestādes īstenotās iekšējās sistēmas procentu likmju riska novērtēšanai netirdzniecības portfeli nav apmierinošas saskaņā ar Kredītiestāžu likuma 49.² panta prasībām;

1.4. kārtību, kādā aprēķināms iestādes pašu kapitāla ekonomiskās vērtības samazinājums un neto procentu ienākumu ievērojams samazinājums pēkšņu un negaidītu procentu likmju izmaiņu dēļ kādā no uzraudzības stresa scenārijiem, ko piemēro procentu likmēm saskaņā ar tieši piemērojamiem Eiropas Savienības tiesību aktiem.

2. Noteikumos lietoti šādi termini:

2.1. procentu likmju riska netirdzniecības portfeli (turpmāk – procentu likmju risks) sastāvdaļas:

2.1.1. bāzes risks – risks ciest zaudējumus, mainoties procentu likmēm pret procentu likmju izmaiņām jutīgajiem instrumentiem ar vienādiem pārskatīšanas vai dzēšanas termiņiem, bet atšķirīgām bāzes likmēm;

2.1.2. starpības risks – risks ciest zaudējumus nesabalansētas pret procentu likmju izmaiņām jutīgo instrumentu termiņstruktūras dēļ, aptverot procentu likmju termiņstruktūras izmaiņas, kuras notiek konsekventi visā ienesīguma līknē (paralēlais risks) vai atšķirīgi pa laika intervāliem (neparalēlais risks);

2.1.3. izvēles iespēju risks – risks ciest zaudējumus, ja pret procentu likmju izmaiņām jutīgie instrumenti tieši (piemēram, iespējas līgumi) vai netieši (piemēram, kredīti ar pirmstermiņa atmaksas iespēju, pieprasījuma noguldījumi, termiņnoguldījumi ar pirmstermiņa izņemšanas iespēju, fiksētas procentu likmes aizdevumu apņemšanās u. tml.) paredz iestādei vai iestādes klientam izvēles iespēju mainīt naudas plūsmas apmēru un termiņus;

2.2. pret procentu likmju izmaiņām jutīgie instrumenti – aktīvi (tai skaitā ienākumus nenesoši aktīvi, kas atspoguļo paredzamās naudas plūsmas un to laiku, atskaitot saskaņā ar Komisijas 2008. gada 3. novembra regulu (EK) Nr. 1126/2008, ar ko pieņem vairākus starptautiskos grāmatvedības standartus saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulu (EK) Nr. 1606/2002, finanšu pārskatos atzītos vērtības samazināšanās zaudējumus, kā arī procentu likmju atvasinātie instrumenti, atvasinātie instrumenti ar piesaisti procentu likmei), saistības (tai skaitā procentu likmju atvasinātie instrumenti, atvasinātie instrumenti ar piesaisti procentu likmei, pieprasījuma noguldījumi) un netirdzniecības portfeļa ārpusbilances pozīcijas (tai skaitā pret procentu likmju izmaiņām jutīgu aizdevumu apņemšanās, procentu likmju atvasinātie instrumenti, citi atvasinātie instrumenti, kuri nav procentu likmju atvasinātie instrumenti, bet kuros par atsauci izmanto procentu likmi), kuras ir jutīgas pret procentu likmju izmaiņām, izņemot aktīvus, ko atskaita no pirmā līmeņa pamata kapitāla Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija regulas (ES) Nr. 575/2013 par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm, un ar ko groza regulu (ES) Nr. 648/2012 (turpmāk – Regula Nr. 575/2013) izpratnē;

2.3. ienākumus nenesošs aktīvs – riska darījums, kas Regulas Nr. 575/2013 47.a panta izpratnē ir ieņēmumus nenesošs riska darījums;

2.4. pret kredītriska starpības izmaiņām jutīgie instrumenti – aktīvi, saistības un ārpusbilances pozīcijas (tai skaitā pret kredītriska starpības izmaiņām jutīgās finanšu saistības) netirdzniecības portfelī, kuras ir jutīgas pret kredītriska starpības izmaiņām, izņemot aktīvus, ko atskaita no pirmā līmeņa pamata kapitāla Regulas Nr. 575/2013 izpratnē;

2.5. tirgus kredītriska starpība – tirgus dalībnieku pieprasītā kredītriska prēmija par attiecīgo kredīt kvalitāti;

2.6. tirgus likviditātes starpība – likviditātes prēmija par tirgus vēlmi attiecībā uz investīcijām un pircēju un pārdevēju esamību;

2.7. atlikušais termiņš – laiks no novērtēšanas perioda pēdējās dienas līdz līguma beigu dienai vai dienai, kad saskaņā ar līguma noteikumiem jāveic attiecīgās summas maksa vai jāpārskata procentu likmes;

2.8. ekonomiskā vērtība – pret procentu likmju izmaiņām jutīgo instrumentu procentu likmju riska gadījumā un pret kredītriska starpības izmaiņām jutīgo instrumentu kredītriska starpības riska netirdzniecības portfelī gadījumā naudas plūsmas tīrā pašreizējā vērtība atlikušajā termiņā;

2.9. nosacījuma naudas plūsmas modelēšana – naudas plūsmas modelēšanas paņēmieni, kad naudas plūsmas apmērs vai termiņš ir atkarīgs no konkrēta procentu likmes izmaiņu scenārija;

2.10. beznosacījuma naudas plūsmas modelēšana – naudas plūsmas modelēšanas paņēmieni, kad naudas plūsmas apmērs un termiņš nav atkarīgs no konkrēta procentu likmes izmaiņu scenārija;

2.11. vērtības samazināšanās bilance – bilance, tostarp bilances un ārpusbilances posteņi, kurā pašreizējās netirdzniecības portfeļa pozīcijas ir amortizētas un netiek aizstātas ar jaunām pozīcijām;

2.12. būtiskā valūta – valūta, kurā denominēto aktīvu vai saistību uzskaites vērtība ir vismaz 5 procenti no kopējiem netirdzniecības portfeļa finanšu aktīviem vai saistībām vai mazāk nekā 5 procenti, ja aprēķinā iekļauto finanšu aktīvu vai saistību summa ir mazāka par 90 procentiem no kopējiem netirdzniecības portfeļa finanšu aktīviem (izņemot materiālos aktīvus) vai saistībām;

2.13. jutīguma analīze – stresa tests, ar kuru novērtē viena konkrēta riska faktora vai vairāku vienkāršu riska faktoru iespējamo ietekmi uz konkrēto instrumentu, portfeli vai iestādi;

2.14. scenārija analīze – novērtējums, kas norāda, kā iestāde vai attiecīgais portfelis spēj pretoties konkrētajam scenārijam, kas sastāv no riska faktoru kopuma un atbilst visām šādām pazīmēm:

2.14.1. riska faktori ir saskaņoti;

2.14.2. riska faktori, kas veido attiecīgo kopumu, paredz, ka vienlaikus notiek tālredzīgi notikumi, kas aptver risku un uzņēmējdarbības jomas;

2.14.3. riska faktoru kopuma mērķis ir pēc iespējas atklāt portfeļu saistīto risku raksturu, tai skaitā laika griezumā, mijiedarbību sistēmas mērogā un to sekundāro ietekmi.

3. Iestādes, kuru uzraudzību veic Eiropas Centrālā banka un kurām ir saistošas Eiropas Centrālās bankas noteiktās prasības procentu likmju riska pārvaldīšanai un kredītriska starpības riska netirdzniecības portfelī (turpmāk – kredītriska starpības risks) novērtēšanai un pārraudzībai, šos noteikumus piemēro, ja Eiropas Centrālā banka nav noteikusi prasības procentu likmju riska pārvaldīšanai un kredītriska starpības riska novērtēšanai un pārraudzībai.

4. Iestāde ievēro šo noteikumu prasības individuāli un prudenciālās konsolidācijas grupas līmenī vai subkonsolidēti Regulas Nr. 575/2013 izpratnē, nodrošinot šo noteikumu prasībām atbilstošu procentu likmju riska pārvaldīšanu un kredītriska starpības riska novērtēšanu un pārraudzību.

5. Piemērojot šajos noteikumos ietvertās prasības un veidojot savai darbībai piemērotu procentu likmju riska pārvaldīšanas un kredītriska starpības riska novērtēšanas un pārraudzības sistēmu, iestāde ņem vērā:

5.1. procentu likmju riskam un kredītriska starpības riskam pakļauto pašreizējo un iespējamo riska darījumu apmēru atkarībā no netirdzniecības portfeļa pozīciju lieluma, sarežģītības un dažādības;

5.2. iestādes lielumu, darbības raksturu, biznesa modeli un darbības stratēģiju;

5.3. pašreizējos un prognozējamos uzņēmējdarbības vides apstākļus;

5.4. procentu likmju riska un kredītriska starpības riska iespējamo ietekmi uz iestādes darbības nepārtrauktību;

5.5. procentu likmju riska pārvaldīšanā un kredītriska starpības riska novērtēšanā un pārraudzībā iesaistīto struktūrvienību daudzumu, tostarp speciālistus ar atbilstošu kvalifikāciju un pieredzi;

5.6. riska profilu un vispārējo pieeju risku pārvaldīšanai, lai nodrošinātu, ka procentu likmju riska un kredītriska starpības riska pārvaldīšanas sistēmas ir saskaņotas ar vispārējo pieeju risku pārvaldīšanai;

5.7. citus faktorus, kuri būtiski ietekmē konkrētās iestādes procentu likmju riska un kredītriska starpības riska līmeni.

6. Procentu likmju riska pārvaldīšanu un kredītriska starpības riska novērtēšanu un pārraudzību iestāde veic nepārtraukti visā procentu likmju riskam un kredītriska starpības riskam pakļautā darījuma pastāvēšanas laikā gan attiecībā uz ekonomisko vērtību, gan attiecībā uz neto procentu ienākumiem, papildus ņemot vērā patiesajā vērtībā vērtēto instrumentu tirgus vērtības izmaiņas. Iestāde ņem vērā peļņas, zaudējumu un pašu

kapitāla palielinājumu vai samazinājumu īstermiņa un vidēja termiņa perspektīvā, ko rada procentu likmju vai kredītriska starpības izmaiņas.

7. Iestāde nosaka neto procentu ienākumu izmaiņas kā starpību starp paredzamajiem neto procentu ienākumiem saskaņā ar stresa scenāriju, pieņemot, ka iestāde darbosies arī turpmāk, un paredzamajiem neto procentu ienākumiem saskaņā ar bāzes scenāriju, kas balstās uz iestādes darbības, ekonomikas attīstības un uzņēmējdarbības vides prognozēm. Neto procentu ienākumi ietver procentu ienākumus un procentu izdevumus.

8. Iestāde, nosakot ekonomiskās vērtības vai pašu kapitāla ekonomiskās vērtības izmaiņas kā starpību attiecīgi starp paredzamo ekonomisko vērtību vai pašu kapitāla ekonomisko vērtību saskaņā ar stresa scenāriju un paredzamo ekonomisko vērtību vai pašu kapitāla ekonomisko vērtību saskaņā ar bāzes scenāriju, kas balstās uz iestādes darbības, ekonomikas attīstības un uzņēmējdarbības vides prognozēm, ņem vērā vērtības samazināšanās bilanci. Pašu kapitāla ekonomiskā vērtība atspoguļo ekonomisko vērtību, izslēdzot no naudas plūsmas pašu kapitālu.

9. Iestāde nosaka netirdzniecības portfelī esošo instrumentu, kurus novērtē patiesajā vērtībā, tirgus vērtības izmaiņas novērtēšanas laika perioda beigās kā starpību starp paredzamo tirgus vērtību saskaņā ar stresa scenāriju, pieņemot, ka iestāde darbosies arī turpmāk, un paredzamo tirgus vērtību saskaņā ar bāzes scenāriju, kas balstās uz iestādes darbības, ekonomikas attīstības un uzņēmējdarbības vides prognozēm.

10. Iestāde nodrošina, ka tās procentu likmju riska pārvaldīšanas un kredītriska starpības riska novērtēšanas un pārraudzības process ir dokumentēts, tai skaitā:

10.1. ir dokumentēti un atbilstošā vadības līmenī apstiprināti iestādes procentu likmju riska pārvaldīšanas un kredītriska starpības riska novērtēšanas un pārraudzības iekšējie normatīvie dokumenti (tai skaitā politikas, procedūras, nolikumi, instrukcijas);

10.2. ir dokumentēti visi procentu likmju riska pārvaldīšanā un kredītriska starpības riska novērtēšanā un pārraudzībā, tai skaitā stresa testēšanā, izdarītie pieņēmumi, kā arī pieņēmumu ietekmes uz kopējiem rezultātiem analīze;

10.3. ir dokumentēti un saskaņā ar iestādē noteikto kārtību atbildīgajā iestādes institūcijā un vismaz reizi kalendārā gada ceturksnī attiecīgajā vadības līmenī apstiprināti procentu likmju riska un kredītriska starpības riska novērtēšanas rezultāti.

11. Šo noteikumu prasības par procentu likmju risku ir attiecināmas uz visiem pret procentu likmju izmaiņām jutīgajiem instrumentiem, tai skaitā pensiju plānu aktīviem un pensiju saistībām, kā arī saskaņā ar Regulas Nr. 575/2013 94. pantu identificētiem mazā tirdzniecības portfeļa darījumiem, ja to procentu likmju riska novērtējums nav ietverts cita riska pārvaldīšanā. Procentu likmju risks atspoguļo procentu likmju izmaiņu, kas skar netirdzniecības portfelī esošos pret procentu likmju izmaiņām jutīgos instrumentus, pašreizējo un nākotnē iespējamo nelabvēlīgo ietekmi uz iestādes pašu kapitāla ekonomisko vērtību vai neto procentu ienākumiem, papildus ņemot vērā patiesajā vērtībā vērtēto instrumentu tirgus vērtības izmaiņas.

12. Šo noteikumu prasības par kredītriska starpības risku ir piemērojamas visiem, izņemot ienākumus nenesošus aktīvus, pret kredītriska starpības izmaiņām jutīgajiem instrumentiem, visiem instrumentiem netirdzniecības portfelī, kurus novērtē patiesajā vērtībā, kā arī saskaņā ar Regulas Nr. 575/2013 94. pantu identificētiem mazā tirdzniecības portfeļa darījumiem, ja to kredītriska starpības riska novērtējums nav ietverts cita riska pārvaldīšanā. Novērtējot kredītriska starpības risku, iestāde ņem vērā, ka to rada kredītriska, likviditātes un citu kredītriskam pakļauto instrumentu raksturlielumu tirgus cenas izmaiņas, kuras nav izskaidrojamas ar procentu likmju risku

vai sagaidāmo saistību neizpildes risku vai kredītrisku, pieņemot, ka kredībspējas līmenis (piemēram, kredītreitings, saistību neizpildes varbūtība) paliek nemainīgs, tas ir, kredītriska starpības risks neietver kredīt kvalitātes izmaiņu ietekmi. Jo īpaši iestādes kredīt kvalitātes negatīvas izmaiņas nedrīkst pozitīvi ietekmēt kredītriska starpības riska līmeni. Iestāde pienācīgi pamato un dokumentē skaidru, objektīvu un pārredzamu informāciju par jebkura netirdzniecības portfeli atspoguļotā instrumenta izslēgšanu no kredītriska starpības riska novērtēšanas un pārraudzības jutīguma pret kredītriska starpības izmaiņām neesamības dēļ un par izslēgšanas procesu.

13. Šo noteikumu prasības piemēro visām iestādes darbības jomām un pakalpojumiem, kuriem piemīt procentu likmju risks un kredītriska starpības risks.

14. Par procentu likmju riska pārvaldīšanas un kredītriska starpības riska novērtēšanas un pārraudzības procesa izveidi un efektīvu funkcionēšanu atbild iestādes padome un valde, nodrošinot, ka padomes locekļiem un valdes locekļiem ir pietiekamas zināšanas un pieredze, kā arī tie velta pietiekami daudz laika procentu likmju riska pārvaldīšanas un kredītriska starpības riska novērtēšanas un pārraudzības jautājumu izskatīšanai.

2. Procentu likmju riska un kredītriska starpības riska stratēģija un iekšējie normatīvie dokumenti tās īstenošanai

15. Iestāde nodrošina, ka procentu likmju riska pārvaldīšanas un kredītriska starpības riska novērtēšanas un pārraudzības process ir iestādes risku pārvaldīšanas sistēmas, kapitāla pietiekamības novērtēšanas un darbības plānošanas neatņemama sastāvdaļa.

16. Iestāde nodrošina procentu likmju riska pārvaldīšanu un kredītriska starpības riska novērtēšanu un pārraudzību, ņemot vērā tā mijiedarbību ar pārējiem iestādes darbībai piemītošajiem riskiem, piemēram, tirgus risku, likviditātes risku, operacionālo risku, kredītrisku.

17. Iestāde nodrošina, ka procentu likmju riska un kredītriska starpības riska stratēģija ir iestādes kopējās risku stratēģijas daļa, kas saskaņota ar kapitāla un likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu.

18. Procentu likmju riska stratēģija nosaka vismaz:

18.1. efektīvas procentu likmju riska pārvaldīšanas mērķus;

18.2. procentu likmju riska pārvaldīšanas pamatprincipus;

18.3. pieļaujamo procentu likmju riska līmeni, kādu iestāde vēlas iegūt, uzņemoties attiecīgo procentu likmju risku;

18.4. vēlamo procentu likmju riska līmeni kā procentu likmju izmaiņu pieļaujamo ietekmi uz ekonomisko vērtību un uz neto procentu ienākumiem, papildus ņemot vērā patiesajā vērtībā vērtēto instrumentu tirgus vērtības izmaiņas;

18.5. galējo iespējamo procentu likmju riska līmeni, kuru iestāde spēj segt ar tai pieejamiem resursiem;

18.6. rīcību pieļaujamā procentu likmju riska līmeņa ievērošanas nodrošināšanai;

18.7. procentu likmju riska segšanai nepieciešamā kapitāla apmēru un tā izmaiņas, piemērojot dažādus ekonomikas attīstības scenārijus un risinājumus, ko iestāde plāno piemērot, ja kādā no scenārijiem iestāde nespēj izpildīt pašu kapitāla prasības;

18.8. paredzētās procentu likmju riska mazināšanas metodes, tai skaitā pieļaujamās procentu likmju riska ierobežošanas stratēģijas un izmantojamos instrumentus, kā arī iespējamās procentu likmju riska mazināšanas sekas, izmantojot atvasinātos instrumentus.

19. Kredītriska starpības riska stratēģija nosaka vismaz:

- 19.1. efektīvas kredītriska starpības riska novērtēšanas un pārraudzības mērķus;
- 19.2. kredītriska starpības riska novērtēšanas un pārraudzības pamatprincipus;
- 19.3. pieļaujamo kredītriska starpības riska līmeni;
- 19.4. vēlamo kredītriska starpības riska līmeni kā kredītriska starpības izmaiņu pieļaujamo ietekmi uz ekonomisko vērtību un uz neto procentu ienākumiem, papildus ņemot vērā patiesajā vērtībā vērtēto instrumentu tirgus vērtības izmaiņas, atkarībā no pakļaušanas kredītriska starpības riska iedarbībai;
- 19.5. galējo iespējamo kredītriska starpības riska, kuru iestāde spēj segt ar tai pieejamiem resursiem, līmeni;
- 19.6. rīcību pieļaujamā kredītriska starpības riska līmeņa ievērošanas nodrošināšanai;
- 19.7. kredītriska starpības riska segšanai nepieciešamā kapitāla apmēru, ja nepieciešams, un tā izmaiņas, piemērojot dažādus ekonomikas attīstības scenārijus un risinājumus, ko iestāde plāno izmantot, ja kādā no scenārijiem iestāde nespēj izpildīt pašu kapitāla prasības.

20. Pieļaujamā un vēlamā procentu likmju riska un kredītriska starpības riska līmeņa un citu procentu likmju riska un kredītriska starpības riska parametru noteikšana balstās uz iestādes spējas uzņemt procentu likmju risku un kredītriska starpības risku novērtēšanas rezultātiem, tai skaitā gan uz ekonomiskās vērtības novērtējumiem, gan uz neto procentu ienākumu novērtējumiem, gan uz netirdzniecības portfeli esošo instrumentu, kurus novērtē patiesajā vērtībā, tirgus vērtības izmaiņu novērtējumiem.

21. Ja iestādes biznesa modelis balstās uz neto procentu ienākumu radīšanu, izmantojot ienesīguma līkni, proti, tiek kombinēti finanšu aktīvi ar salīdzinoši ilgu pārcenošanas periodu un saistības ar salīdzinoši īsu pārcenošanas periodu, iestāde procentu likmju riska stratēģijā nosaka, kā tā plāno pārvarēt periodus ar taisnu vai pretēju ienesīguma līkni.

22. Iestāde, kura veic būtiskus starpības riskam, bāzes riskam un izvēles iespēju riskam pakļautus darījumus, nosaka vēlamo procentu likmju riska līmeni un citus procentu likmju risku raksturojošos parametrus atsevišķi starpības riskam, bāzes riskam un izvēles iespēju riskam.

23. Iestāde nosaka būtiskuma identificēšanas kritērijus šo noteikumu 22. punktā noteiktajām procentu likmju riska sastāvdaļām.

24. Vēlamā procentu likmju riska līmeņa noteikšanā gan attiecībā uz ekonomisko vērtību, gan attiecībā uz neto procentu ienākumiem, papildus ņemot vērā patiesajā vērtībā vērtēto instrumentu tirgus vērtības izmaiņas, iestāde ņem vērā vismaz:

- 24.1. grāmatvedības politikas ietekmi uz neto procentu ienākumu risku, atsevišķi analizējot procentu likmju izmaiņu ietekmi uz procentu ienākumiem, procentu izdevumiem un instrumentu tirgus vērtību, kas atspoguļota gan peļņas vai zaudējumu pārskatā, gan pašu kapitāla postenī ietvertajos pārējos apvienotajos ienākumos;
- 24.2. risku ierobežošanai izmantoto procentu likmju atvasināto instrumentu iespējamo ietekmi uz peļņas vai zaudējumu pārskatu, ja minēto instrumentu efektivitāti ierobežo procentu likmju izmaiņas;
- 24.3. patiesajā vērtībā vērtēto instrumentu ar iegulto izvēles iespēju ietekmi uz neto procentu ienākumiem dažādos procentu likmju stresa testu stresa līmeņos, tas ir, no bāzes scenārija, kas balstās uz iestādes darbības, ekonomikas attīstības un uzņēmējdarbības vides prognozēm, līdz būtiskam nelabvēlīgam scenārijam.

25. Iestāde nosaka galējo iespējamo procentu likmju riska un kredītriska starpības riska līmeni, ņemot vērā citus iestādes darbībai piemītošos riskus, kas izriet no iestādes riska stratēģijas.

26. Pieņemot lēmumu par procentu likmju riska ierobežošanas darbībām, iestāde ņem vērā grāmatvedības politikas ietekmi, tomēr grāmatvedības metodes nedrīkst noteikt procentu likmju riska pārvaldīšanas pieeju.

27. Izstrādājot procentu likmju riska un kredītriska starpības riska stratēģiju, iestāde izvērtē tās īstenošanai nepieciešamo darbinieku kvalifikāciju un pieejamību, kā arī vadības informācijas sistēmas un organizatoriskās struktūras iespējas īstenot šo stratēģiju.

28. Iestāde nosaka un īsteno risku kultūru procentu likmju riska pārvaldīšanas un kredītriska starpības riska novērtēšanas un pārraudzības jomā atbilstoši normatīvo aktu prasībām par iekšējās kontroles sistēmas izveidi.

29. Iestādes pienākums ir panākt, ka tās iekšējie normatīvie dokumenti procentu likmju riska pārvaldīšanas jomā, kā arī kredītriska starpības riska novērtēšanas un pārraudzības jomā nodrošina procentu likmju riska un kredītriska starpības riska stratēģijas īstenošanu un nosaka pilnvaras un noteikumus efektīvai procentu likmju riska identificēšanai, novērtēšanai, analīzei un uzraudzībai, kā arī kredītriska starpības riska novērtēšanai un pārraudzībai. Iestādes iekšējie normatīvie dokumenti nosaka vismaz tikpat piesardzīgas prasības kā regulējošās prasības.

30. Iestāde izstrādā ar procentu likmju riska pārvaldīšanu saistītās politikas un procedūras, kas ietver vismaz:

30.1. netirdzniecības portfeļa un tirdzniecības portfeļa savstarpēju norobežošanu un iekšējā riska pārvedumu starp portfeļiem kārtību un pārraudzību;

30.2. iestādes lietoto ekonomiskās vērtības definīciju un tās atbilstību izmantotajai aktīvu un pasīvu posteņu novērtēšanas metodei;

30.3. iestādes lietoto neto procentu ienākumu, papildus ņemot vērā patiesajā vērtībā vērtēto instrumentu tirgus vērtības izmaiņas, definīciju un tās atbilstību izmantotajai finanšu prognozēšanas pieejai;

30.4. izmantotos naudas plūsmas modelēšanas paņēmienus (nosacījuma vai beznosacījuma naudas plūsmas modelēšana);

30.5. fiksētas procentu likmes aizdevumu apņemšanās novērtēšanu, tai skaitā jebkāda saistītā riska ierobežošanu;

30.6. procentu likmju riska pārvaldīšanā nepieciešamās informācijas saņemšanas avotus un tās glabāšanas kārtību, kā arī izmantotās informācijas tehnoloģiju sistēmas;

30.7. procentu likmju riska novērtēšanas pieeju un metodes;

30.8. procentu likmju riska stresa testēšanu no vienkāršas jutīguma analīzes līdz scenārija analīzei dažādos stresa līmeņos, tas ir, no bāzes scenārija, kas balstās uz iestādes darbības, ekonomikas attīstības un uzņēmējdarbības vides prognozēm, līdz būtiskam nelabvēlīgam scenārijam;

30.9. dažādu valūtu procentu likmju riska darījumu apkopošanu;

30.10. bāzes riska, izvēles iespēju riska un starpības riska pārvaldīšanas, tai skaitā identificēšanas, novērtēšanas, analīzes un uzraudzības, kārtību;

30.11. procentu likmju riska novērtēšanā izmantojamās uzvedības un modelēšanas pieņēmumus gan attiecībā uz ekonomisko vērtību, gan attiecībā uz neto procentu ienākumiem, papildus ņemot vērā patiesajā vērtībā vērtēto instrumentu tirgus vērtības izmaiņas, vismaz par šādām jomām:

- 30.11.1. aprēķinos izmantoto detalizācijas pakāpi (piemēram, laika intervālu vai termiņu grupu izmantošana ar nosacījumu, ka naudas plūsmas iedalījuma kritēriji ir nemainīgi, lai nodrošinātu datu salīdzināmību dažādos laikposmos);
- 30.11.2. beztermiņa noguldījumu, norēķinu kontu, krājkontu un citu saistību posteņu atlikumiem ar īsu līgumisko atlikušo termiņu, bet garu pēc uzvedības atlikušo termiņu, kā arī procentu plūsmu no tiem;
- 30.11.3. termiņnoguldījumiem ar pirmstermiņa izņemšanas iespēju;
- 30.11.4. fiksētas procentu likmes aizdevumiem, tai skaitā ar pirmstermiņa dzēšanas iespēju, un aizdevumu apņemšanos;
- 30.11.5. ekonomiskās vērtības aprēķinā iekļautajiem pašu kapitāla elementiem;
- 30.11.6. iestādes un klientu izvēles iespēju un procentu likmju iespējas līgumu izmantošanu (automātisko un uzvedības, iegulto un tiešo) un iespēju izmantošanas sekām, tai skaitā stresa testēšanā dažādos stresa līmeņos, tas ir, no bāzes scenārija, kas balstās uz iestādes darbības, ekonomikas attīstības un uzņēmējdarbības vides prognozēm, līdz būtiskam nelabvēlīgam scenārijam;
- 30.11.7. komerciālajām rezervēm, tai skaitā iestādes lietoto definīciju un novērtēšanas metodiku;
- 30.11.8. grāmatvedības politikas ietekmi uz procentu likmju riska novērtēšanas rezultātiem, īpaši procentu likmju riska ierobežošanas uzskaites efektivitāti (*hedge-accounting effectiveness*);
- 30.11.9. pret procentu likmju izmaiņām jutīgajiem instrumentiem, kas ir saistīti ar inflāciju vai citiem tirgus faktoriem, pamatojot pieņēmumus, piemēram, ar ticamām ekonomikas attīstības prognozēm vai vispārpieņemtu tirgus praksi (piemēram, nākotnes inflācijas prognozes likni);
- 30.11.10. diversifikācijas pieņēmumiem;
- 30.12. bezriskā procentu likmes noteikšanas metodiku;
- 30.13. procentu likmju riska segšanai nepieciešamā kapitāla apmēra identificēšanas, novērtēšanas, piešķiršanas un pārraudzības procesu, tai skaitā bezprocentu aktīvu un saistību iekļaušanu aprēķinā;
- 30.14. piemērotus un iestādes vēlmei uzņemties noteikta līmeņa procentu likmju risku atbilstošus limitus;
- 30.15. procentu likmju riska ierobežošanas stratēģijas (gan attiecībā uz ekonomisko vērtību, gan attiecībā uz neto procentu ienākumiem, papildus ņemot vērā patiesajā vērtībā vērtēto instrumentu tirgus vērtības izmaiņas), ieskaitot tādu, kuras pamatā ir atvasinātie instrumenti, pārraudzības kārtību;
- 30.16. kārtību tirgus vērtības riska (*mark-to-market risk*) kontrolei attiecībā uz instrumentiem, kas tiek uzskaitīti patiesajā vērtībā;
- 30.17. procentu likmju riska novērtēšanā izmantoto modeļu validācijas un attiecīgā modeļa riska izvērtējuma politiku;
- 30.18. ziņošanas un pārskatu sniegšanas procesu;
- 30.19. procentu likmju riska pārvaldīšanā iesaistīto darbinieku pienākumus, pilnvaras, atbildību un saziņas kanālus.

31. Iestāde izstrādā ar kredītriska starpības riska novērtēšanu un pārraudzību saistītās politikas un procedūras, kas ietver vismaz:

- 31.1. netirdzniecības portfeļa un tirdzniecības portfeļa savstarpēju nošķiršanu un iekšējā riska pārvedumu starp portfeļiem kārtību un pārraudzību;
- 31.2. kredītriska starpības riska novērtēšanā un pārraudzībā nepieciešamās informācijas saņemšanas avotus un tās glabāšanas kārtību, kā arī izmantotās informācijas tehnoloģiju sistēmas;

31.3. kredītriska starpības riska novērtēšanas metodoloģiju, kas ļauj iestādei novērtēt atsevišķa riska darījuma un riska darījumu portfeļu kredītriska starpības risku un iestādes darbībai kopumā piemētošā kredītriska starpības riska līmeni dažādos laika periodos gan attiecībā uz ekonomisko vērtību, gan attiecībā uz neto procentu ienākumiem, papildus ņemot vērā patiesajā vērtībā vērtēto instrumentu tirgus vērtības izmaiņas;

31.4. kredītriska starpības riska stresa testēšanu no vienkāršas jutīguma analīzes līdz scenārija analīzei dažādos stresa līmeņos, tas ir, no bāzes scenārija, kas balstās uz iestādes darbības, ekonomikas attīstības un uzņēmējdarbības vides prognozēm, līdz būtiskam nelabvēlīgam scenārijam;

31.5. kredītriska starpības riska novērtēšanā izmantojamās modelēšanas pieņēmumus gan attiecībā uz ekonomisko vērtību, gan attiecībā uz neto procentu ienākumiem, papildus ņemot vērā patiesajā vērtībā vērtēto instrumentu tirgus vērtības izmaiņas;

31.6. kredītriska starpības riska segšanai nepieciešamā kapitāla apmēra identificēšanas, novērtēšanas, piešķiršanas un pārraudzības procesu, ņemot vērā nepieciešamības noteikt papildu kapitālu kredītriska starpības riska segšanai analīzes rezultātus;

31.7. kredītriska starpības riska novērtēšanā izmantoto modeļu validācijas un attiecīgā modeļa riska izvērtējuma politiku;

31.8. ziņošanas un pārskatu sniegšanas procesu;

31.9. kredītriska starpības riska novērtēšanā un pārraudzībā iesaistīto darbinieku pienākumus, pilnvaras, atbildību un saziņas kanālus.

32. Iestāde regulāri, bet ne retāk kā reizi gadā un strauji mainīgos tirgus apstākļos testē, validē, pārskata, dokumentē un apstiprina procentu likmju riska un kredītriska starpības riska novērtēšanā izmantotos uzvedības un modelēšanas pieņēmumus.

33. Pirms jauna finanšu pakalpojuma ieviešanas vai pirms iekļaušanās jaunā tirgū iestāde analizē ar šiem pakalpojumiem saistīto iespējamo procentu likmju riska un kredītriska starpības riska lielumu, tā atbilstību iestādes vēlamajam procentu likmju riska un kredītriska starpības riska līmenim un tā ietekmi uz iestādes procentu likmju riska un kredītriska starpības riska segšanai nepieciešamā kapitāla apmēru, kā arī procentu likmju riska un kredītriska starpības riska pārvaldīšanai nepieciešamos resursus, tostarp informācijas tehnoloģiju sistēmas un lietojumprogrammas. Iestāde izvērtē nepieciešamību izstrādāt jaunas šo finanšu pakalpojumu procentu likmju riska un kredītriska starpības riska pārvaldīšanas politikas un procedūras vai veikt grozījumus jau piemērojamajās politikās vai procedūrās. Minētās prasības attiecas ne tikai uz jaunajiem finanšu pakalpojumiem, bet arī uz tādiem pašreizējiem finanšu pakalpojumiem, kuru nosacījumi būtiski mainās.

34. Iestāde regulāri, bet ne retāk kā reizi gadā pārskata procentu likmju riska pārvaldīšanas un kredītriska starpības riska novērtēšanas un pārraudzības iekšējos normatīvos dokumentus, pamatojoties uz procentu likmju riska pārvaldīšanas un kredītriska starpības riska novērtēšanas un pārraudzības rezultātiem, lai nodrošinātu to atbilstību iestādes biznesa modelim, darbības stratēģijai, makroekonomiskajai situācijai un nākotnes prognozēm, kā arī labākajai starptautiskajai praksei.

35. Iestāde nosaka iekšējo ziņošanas kārtību par atkāpēm no apstiprinātajiem iekšējiem normatīvajiem dokumentiem.

36. Iestāde nosaka, dokumentē un stingri ievēro skaidri definētus limitus, kas nodrošina iestādes procentu likmju riska politikas īstenošanu saskaņā ar procentu likmju riska stratēģiju un vēlmi uzņemties risku un kas ir piemērojami, vērtējot plānotā riska darījuma ietekmi uz iestādes procentu likmju risku.

37. Iestāde, ieviešot procentu likmju riska limitu sistēmu, nodrošina šādu prasību izpildi:
- 37.1. izstrādā limitus individuālā līmenī un prudenciālās konsolidācijas grupas līmenī vai subkonsolidēti Regulas Nr. 575/2013 izpratnē atbilstoši iestādes lielumam, biznesa modelim, darbības mērķiem, raksturam un sarežģītībai, kapitāla pietiekamībai, pašreizējo un plānoto darījumu apmēram, kā arī iestādes spējai pārvaldīt procentu likmju risku;
  - 37.2. ievērojot šo noteikumu 37.1. apakšpunktu, nosaka katras procentu likmju riska sastāvdaļas vai atsevišķās struktūrvienības, portfeļa, produktu, instrumentu veida, konkrēta instrumenta limitus;
  - 37.3. nosaka un, ja nepieciešams, pilnveido procentu likmju riska limitus, ņemot vērā procentu likmju vēsturiskās svārstības, stresa testēšanas scenārijus un rezultātus dažādos stresa līmeņos, tas ir, no bāzes scenārija, kas balstās uz iestādes darbības, ekonomikas attīstības un uzņēmējdarbības vides prognozēm, līdz pat būtiskam nelabvēlīgam scenārijam;
  - 37.4. regulāri, bet ne retāk kā reizi gadā pārskata un, ja nepieciešams, pilnveido procentu likmju riska limitus atbilstoši pārmaiņām iestādes darbībā un iestādes darbību ietekmējošajos ārējos un iekšējos apstākļos.

38. Iestāde nosaka savlaicīgas informācijas sniegšanas attiecīgā līmeņa vadībai kārtību, kā arī rīcību un atbildību procentu likmju riska limitu neievērošanas vai iespējamās neievērošanas gadījumā. Ja iestādes politikās ir paredzēta iespēja ārkārtas gadījumos atkāpties no noteiktajiem limitiem, šo atkāpšanos apstiprina valde vai šim nolūkam pilnvarota komiteja.

3. Iestādes vadības atbildība procentu likmju riska pārvaldīšanas un kredītriska starpības riska novērtēšanas un pārraudzības jomā

39. Iestādes padome:

- 39.1. apstiprina procentu likmju riska un kredītriska starpības riska stratēģiju;
- 39.2. apstiprina procentu likmju riska stratēģijas un kredītriska starpības riska stratēģijas īstenošanai svarīgākās politikas, tai skaitā atbildības un pienākumu deleģēšanas kārtību procentu likmju riska pārvaldīšanas un kredītriska starpības riska novērtēšanas un pārraudzības jomā;
- 39.3. nosaka informācijas apmaiņas kārtību starp padomi un valdi, nodrošinot, ka iestādes valde iesniedz iestādes padomei ziņojumu par procentu likmju riska pārvaldīšanu un par kredītriska starpības riska novērtēšanu un pārraudzību, kurā tā apkopo informāciju par procentu likmju riska un kredītriska starpības riska stratēģijā noteikto mērķu sasniegšanu, ziņo par limitu kontroles un stresa testēšanas rezultātiem un nepieciešamības gadījumā iesniedz rīcības plānu kritisko situāciju pārvarēšanai;
- 39.4. uzrauga un kontrolē, kā iestādes valde pārvalda iestādes darbībai piemītošo procentu likmju risku un kredītriska starpības risku un vai šī darbība notiek saskaņā ar procentu likmju riska un kredītriska starpības riska stratēģiju un politikām;
- 39.5. nodrošina, ka iestādes atalgojuma politika nav pretrunā ar tās procentu likmju riska un kredītriska starpības riska stratēģiju un neveicina īstermiņa peļņas gūšanu, kas apdraud vidēja termiņa un ilgtermiņa mērķus, veicot procentu likmju riskam un kredītriska starpības riskam pakļautus darījumus;
- 39.6. nodrošina, ka iestāde piešķir pietiekamus resursus, tostarp darbiniekus ar atbilstošu kvalifikāciju, procentu likmju riska pārvaldīšanai un kredītriska starpības riska novērtēšanai un pārraudzībai;

39.7. regulāri, bet ne retāk kā reizi gadā, pamatojoties uz iestādes darbības finansiālajiem rezultātiem un darbības plāniem, procentu likmju riska pārvaldīšanas rezultātiem un kredītriska starpības riska novērtēšanas un pārraudzības rezultātiem un ņemot vērā izmaiņas tiesību aktos, ekonomiskajā situācijā, tirgos un prognozēs, kā arī jaunu finanšu pakalpojumu ieviešanu, pārskata procentu likmju riska un kredītriska starpības riska stratēģiju un svarīgākās politikas un novērtē procentu likmju riska un kredītriska starpības riska, kuru tā uzņēmusies vai uzņemsies, segšanai nepieciešamā kapitāla pietiekamību.

40. Iestādes valde ir atbildīga par iestādes padomes apstiprinātās procentu likmju riska un kredītriska starpības riska stratēģijas īstenošanu, kā arī efektīvu procentu likmju riska pārvaldīšanu un kredītriska starpības riska novērtēšanu un pārraudzību, un tā:

40.1. nodrošina procentu likmju riska pārvaldīšanas politiku un procedūru izstrādāšanu;

40.2. nodrošina kredītriska starpības riska novērtēšanas un pārraudzības politiku un procedūru izstrādāšanu;

40.3. nodrošina iestādes procentu likmju riska stratēģijā noteikto mērķu sasniegšanu un procentu likmju riska pārvaldīšanas politiku un procedūru piemērošanu, lai radītu pamatotu pārliecību par procentu likmju riska pārvaldīšanas mērķu sasniegšanu;

40.4. nodrošina iestādes kredītriska starpības riska stratēģijā noteikto mērķu sasniegšanu un kredītriska starpības riska novērtēšanas un pārraudzības politiku un procedūru piemērošanu, lai radītu pamatotu pārliecību par kredītriska starpības riska novērtēšanas un pārraudzības mērķu sasniegšanu;

40.5. nosaka pilnvaru, pienākumu un atbildības par procentu likmju riska pārvaldīšanu un kredītriska starpības riska novērtēšanu un pārraudzību sadalījumu starp iestādes struktūrvienībām un atbildīgajiem darbiniekiem, ievērojot principu, ka procentu likmju riska pārvaldīšanas un kredītriska starpības riska novērtēšanas un pārraudzības funkcijām jābūt neatkarīgām no procentu likmju riska un kredītriska starpības riska uzņemšanās funkcijām;

40.6. apstiprina procentu likmju riska pārvaldīšanas limitus, tai skaitā kārtību, kādā var atkāpties no noteiktajiem limitiem, un nodrošina to ievērošanu un regulāru pārskatīšanu;

40.7. apstiprina procentu likmju riska un kredītriska starpības riska ierobežošanas iniciatīvas pirms to īstenošanas;

40.8. apstiprina un regulāri pārskata stresa testēšanas kārtību, scenārijus, pieņēmumus un pārskatu par procentu likmju riska pārvaldīšanas un kredītriska starpības riska novērtēšanas un pārraudzības stresa testēšanas rezultātiem iesniegšanas kārtību, nosakot struktūrvienību vai darbiniekus, kas atbild par pārskatu savlaicīgu sagatavošanu un iesniegšanu valdei, un nodrošina kontroli;

40.9. nodrošina procentu likmju riska pārvaldīšanā un kredītriska starpības riska novērtēšanā un pārraudzībā izmantoto metožu validāciju un attiecīgā modeļa riska izvērtējumu;

40.10. regulāri, bet ne retāk kā reizi kalendārā gada ceturksnī izskata un izvērtē procentu likmju riska pārvaldīšanas un kredītriska starpības riska novērtēšanas un pārraudzības rezultātus, nosakot pārskatu par procentu likmju riska pārvaldīšanas un kredītriska starpības riska novērtēšanas un pārraudzības rezultātiem iesniegšanas kārtību un regularitāti;

40.11. nodrošina procentu likmju riska pārvaldīšanā un kredītriska starpības riska novērtēšanā un pārraudzībā iesaistīto darbinieku informēšanu par procentu likmju riska un kredītriska starpības riska stratēģiju, politikām un procedūrām un atbildību par iestādes politiku un procedūru ievērošanu;

40.12. nodrošina tādu darbinieku piesaisti, kuru kvalifikācija, tehniskās zināšanas un pieredze atbilst veicamajiem pienākumiem procentu likmju riska pārvaldīšanas un kredītriska starpības riska novērtēšanas un pārraudzības jomā.

41. Iestādes iekšējā audita funkcijas veicējs vai ārējā audita veicējs regulāri veic procentu likmju riska pārvaldīšanas un kredītriska starpības riska novērtēšanas un pārraudzības procesa pārbaudes un tā efektivitātes novērtēšanu un pārliecinās, ka iestādes prakse procentu likmju riska un kredītriska starpības riska pārvaldīšanas jomā atbilst iestādes iekšējiem normatīvajiem dokumentiem, kā arī iestādes darbinieki ievēro ieviestos iekšējos normatīvos dokumentus. Iekšējā audita funkcijas veicējs vai ārējā audita veicējs papildus regulāri veic informācijas sistēmu, tostarp datu kvalitātes, pārbaudi. Par veikto pārbažu rezultātiem un atklātajiem trūkumiem ziņojumus sniedz iestādes padomei. Iestāde mēneša laikā pēc iekšējā audita vai ārējā audita ziņojuma iesniegšanas iestādes padomei iesniedz Latvijas Bankai šā ziņojuma kopiju, atbilstošās padomes sēdes protokola izrakstu un informāciju par padomes pieņemtajiem lēmumiem saistībā ar iestādes veicamajiem pasākumiem, lai ieviestu audita ieteikumus, tai skaitā novērstu pārbažu rezultātā konstatētos trūkumus un nepilnības.

4. Vadības informācijas sistēma

42. Iestāde ievieš vadības informācijas sistēmu, kas nodrošina tādu informāciju, kura ļauj iestādes vadībai pienācīgi pārraudzīt procentu likmju riska pārvaldīšanas un kredītriska starpības riska novērtēšanas un pārraudzības sistēmu, ieskaitot procentu likmju riska un kredītriska starpības riska segšanai nepieciešamā kapitāla uzturēšanu un stresa testēšanas rezultātu izskatīšanu, un tā:

42.1. nodrošina savlaicīgu, kvalitatīvu (uzticamu, precīzu, izsekojamo), detalizētu un visaptverošu informāciju par procentu likmju riskam un kredītriska starpības riskam pakļautajiem riska darījumiem;

42.2. nodrošina, ka visas procentu likmju riska sastāvdaļas tiek identificētas un procentu likmju risks pārraudzīts jebkura portfeļa, struktūrvienības, meitas sabiedrības, individuālā un prudenciālās konsolidācijas grupas līmenī vai subkonsolidēti Regulas Nr. 575/2013 izpratnē;

42.3. ļauj novērtēt, tai skaitā valūtu griezumā, gan kopējo iestādes procentu likmju riska un kredītriska starpības riska apmēru, gan arī dažādu portfeļu (īpaši portfeļu, kas potenciāli var būt pakļauti ievērojamām tirgus vērtības izmaiņām) vai darījumu procentu likmju riska un kredītriska starpības riska apmēru;

42.4. ļauj novērtēt iestādes jutīgumu pret tirgus nosacījumu un citu nozīmīgu faktoru izmaiņām;

42.5. ļauj spriest par procentu likmju riska un kredītriska starpības riska apmēra atbilstību procentu likmju riska un kredītriska starpības riska stratēģijā un politikā noteiktajiem mērķiem un limitiem.

43. Iestāde regulāri, bet ne retāk kā reizi kalendārā gada ceturksnī un katru reizi, kad iestādes rīcībā nonāk informācija, kas norāda uz procentu likmju riska un kredītriska starpības riska profila pasliktināšanos, sagatavo procentu likmju riska un kredītriska starpības riska pārskatus iestādes attiecīgā līmeņa vadībai, kas tos izskata un savlaicīgi pieņem atbilstošus lēmumus.

44. Iestāde procentu likmju riska un kredītriska starpības riska pārskata detalizācijas līmeni pielāgo konkrētajam vadības līmenim, kā arī iestādes konkrētajai situācijai un uzņēmējdarbības videi.

45. Procentu likmju riska pārskats ietver vismaz:

45.1. kopsavilkumu par iestādes kopējo procentu likmju riska apmēru, tā izmaiņām un izmaiņas ietekmējošiem faktoriem (piemēram, aktīvi, saistības, naudas plūsmas un stratēģijas);

45.2. informāciju par starpības riska, bāzes riska un izvēles iespēju riska darījumiem;

- 45.3. informāciju par netirdzniecības portfeļa darījumiem, kas var būt pakļauti būtiskām tirgus vērtības izmaiņām, un minēto izmaiņu ietekmi;
- 45.4. kopsavilkumu par uzņēmējdarbības vides apstākļiem un citu nozīmīgu procentu likmju riska faktoru izmaiņām;
- 45.5. informāciju, kas apliecina iestādes darbības atbilstību procentu likmju riska stratēģijai un politikai;
- 45.6. informāciju par limitu ievērošanu un pozīcijām, kurās noteiktie limiti varētu tikt pārsniegti;
- 45.7. iepriekšējo prognožu vai procentu likmju riska aplēšu salīdzinājumu ar faktiskajiem rezultātiem (piemēram, prognozētu fiksētas procentu likmes aizdevumu pirmstermiņa dzēšanas zaudējumu salīdzinājums ar vēsturiski realizētajiem zaudējumiem), lai identificētu iespējamus modelēšanas trūkumus;
- 45.8. detalizētu informāciju par uzvedības un modelēšanas pieņēmumiem, to ietekmi uz procentu likmju riska apmēru, tai skaitā ekonomisko vērtību, neto procentu ienākumiem, papildus ņemot vērā patiesajā vērtībā vērtēto instrumentu tirgus vērtības izmaiņas, un informāciju par pieņēmumu izmaiņām procentu likmju riska stresa testos;
- 45.9. detalizētu informāciju par izmantoto procentu likmju atvasināto instrumentu ietekmi uz procentu likmju riska apmēru, tai skaitā ekonomisko vērtību un neto procentu ienākumiem, papildus ņemot vērā patiesajā vērtībā vērtēto instrumentu tirgus vērtības izmaiņas;
- 45.10. detalizētu informāciju par patiesajā vērtībā vērtēto instrumentu, tai skaitā 3. līmeņa aktīvu un saistību Komisijas 2008. gada 3. novembra regulas (EK) Nr. 1126/2008, ar ko pieņem vairākus starptautiskos grāmatvedības standartus saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulu (EK) Nr. 1606/2002, izpratnē, ietekmi uz procentu likmju riska apmēru, kā arī ekonomisko vērtību un neto procentu ienākumiem, papildus ņemot vērā patiesajā vērtībā vērtēto instrumentu tirgus vērtības izmaiņas;
- 45.11. informāciju par stresa testēšanā, tai skaitā uzraudzības stresa testos (*supervisory outlier tests*), izmantotajiem scenārijiem un pieņēmumiem, stresa testēšanas rezultātiem un to jutīgumu attiecībā uz galvenajiem pieņēmumiem, izdarītajiem secinājumiem un pieņemtajiem lēmumiem;
- 45.12. kopsavilkumu par procentu likmju riska pārvaldīšanas procesa pārskatīšanu un iekšējā audita funkcijas veicēja vai ārējā audita veicēja veiktajām procentu likmju riska pārvaldīšanas procesa pārbaudēm un svarīgākajiem veikto pārbaudžu rezultātā izdarītajiem secinājumiem.

46. Kredītriska starpības riska pārskats ietver vismaz:

- 46.1. kopsavilkumu par iestādes kopējo kredītriska starpības riska apmēru, tā izmaiņām un izmaiņas ietekmējošiem faktoriem (piemēram, aktīvi, saistības, ārpusbilances pozīcijas, stratēģijas);
- 46.2. informāciju par netirdzniecības portfeļa darījumiem, kas var būt pakļauti būtiskām tirgus vērtības izmaiņām, un minēto izmaiņu ietekmi;
- 46.3. kopsavilkumu par uzņēmējdarbības vides apstākļiem un citu nozīmīgu kredītriska starpības riska faktoru izmaiņām;
- 46.4. informāciju, kas apliecina iestādes darbības atbilstību kredītriska starpības riska stratēģijai un politikai;
- 46.5. informāciju par modelēšanas pieņēmumiem;
- 46.6. iepriekšējo prognožu vai kredītriska starpības riska aplēšu salīdzinājumu ar faktiskajiem rezultātiem, lai identificētu iespējamus modelēšanas trūkumus;
- 46.7. informāciju par stresa testēšanā izmantotajiem scenārijiem un pieņēmumiem, stresa testēšanas rezultātiem, izdarītajiem secinājumiem un pieņemtajiem lēmumiem;

46.8. kopsavilkumu par kredītriska starpības riska novērtēšanas un pārraudzības procesa pārskatīšanu un iekšējā audita funkcijas veicēja vai ārējā audita veicēja veiktajām kredītriska starpības riska novērtēšanas un pārraudzības procesa pārbaudēm un svarīgākajiem veikto pārbažu rezultātā izdarītajiem secinājumiem.

47. Iestāde izveido un atbilstoši dokumentē pārskatāmu komunikācijas un ziņošanas mehānismu, lai nodrošinātu iestādes vadībai, struktūrvienībām un darbiniekiem iespēju saņemt un apmainīties ar informāciju par procentu likmju riska pārvaldīšanu un kredītriska starpības riska novērtēšanu un pārraudzību, tostarp izmaiņām procentu likmju riska un kredītriska starpības riska līmenī.

48. Iestāde procentu likmju riska pārvaldīšanā pēc iespējas izmanto tos pašus datus, pieņēmumus, definīcijas un procesus, ko tā izmanto savu finanšu pārskatu posteņu vērtēšanā un plānošanā, tostarp budžeta veidošanā, individuāli un prudenciālās konsolidācijas grupas līmenī vai subkonsolidēti Regulas Nr. 575/2013 izpratnē.

49. Pirms ārēju vai iekšēju datu izmantošanas procentu likmju riska pārvaldīšanā un kredītriska starpības riska novērtēšanā un pārraudzībā, tai skaitā vēsturisko datu bāzes izveides, iestāde veic atbilstošas datu kvalitātes pārbaudes un pārliecinās par datu pareizību, ticamību un atbilstību to izmantošanas mērķiem. Papildus iestāde:

49.1. dokumentē procentu likmju riska pārvaldīšanā un kredītriska starpības riska novērtēšanā un pārraudzībā izmantoto datu avotus;

49.2. nosaka procentu likmju riska pārvaldīšanā un kredītriska starpības riska novērtēšanā un pārraudzībā izmantoto vēsturisko datu bāzes atjaunināšanas regularitāti.

50. Informācijas tehnoloģiju sistēmas ietvaros iestāde procentu likmju riska pārvaldīšanā un kredītriska starpības riska novērtēšanā un pārraudzībā nodrošina izmantojamās informācijas un datu integritāti, aktualitāti, ticamību un precizitāti, tai skaitā krīzes gadījumā. Iestāde izstrādā un ievieš kontroles procedūras datu apstrādes laikā radušos neatbilstību un pārkāpumu pārvaldīšanai, tostarp neatbilstību un pārkāpumu iemeslu identificēšanai, apstrādei un pārkāpumu novēršanai.

51. Iestāde nodrošina nepieciešamās informācijas tehnoloģiju sistēmas un lietojumprogrammas procentu likmju riska pārvaldīšanai un kredītriska starpības riska novērtēšanai un pārraudzībai, lai nodrošinātu savlaicīgu, precīzu un pilnīgu procentu likmju riska un kredītriska starpības riska novērtēšanu un pārraudzību, tos raksturojošās informācijas un riska darījumu apstrādi un rezultātu izvērtēšanu, kā arī pārskatu sagatavošanu.

52. Iestāde nodrošina veikto operāciju apmēram, dažādībai un sarežģītībai atbilstošas un elastīgas informācijas tehnoloģiju sistēmas un lietojumprogrammas (piemēram, tādas, kas spēj piemērot procentu likmju riska un kredītriska starpības riska stresa testus dažādos stresa līmeņos un nepieciešamības gadījumā spēj piemērot arī papildu scenārijus, kā arī aprēķināt atbilstošos rādītājus, tādas, kas spēj aprēķināt neto procentu ienākumus, ekonomisko vērtību, pašu kapitāla ekonomisko vērtību un netirdzniecības portfelī esošo instrumentu, kurus novērtē patiesajā vērtībā, tirgus vērtības izmaiņas un piemērot noteiktus ierobežojumus iestādes iekšējiem riska parametru pieņēmumiem), kurās ir pieejama pilnīga un regulāri atjaunināta informācija par:

52.1. katru procentu likmju riskam un kredītriska starpības riskam pakļauto riska darījumu, tostarp par katru starpības riskam, bāzes riskam un izvēles iespēju riskam pakļauto riska darījumu;

52.2. katra darījuma pārcenošanas datumu, procentu likmes veidu un lielumu, kredītriska starpības lielumu, izvēles iespējām (piemēram, pirmstermiņa dzēšana, pirmstermiņa izņemšana) un maksājumiem, kas attiecas uz minēto izvēles iespēju izpildi.

53. Informācijas tehnoloģiju sistēmas lietotājiem atbilstoši pilnvarojuma līmenim iestāde nodrošina iespēju:

53.1. apkopot informāciju par procentu likmju riskam un kredītriska starpības riskam pakļautajiem riska darījumiem pēc finanšu pakalpojumiem, atsevišķām finanšu pakalpojumu daļām, portfeļiem, noteiktām pazīmēm;

53.2. novērtēt atsevišķu riska darījumu ietekmi uz kopējo riska darījumu apmēru;

53.3. novērtēt atsevišķa riska darījuma, portfeļa vai produkta ietekmi uz kopējo procentu likmju riska un kredītriska starpības riska līmeni.

54. Iestāde, ieviešot informācijas tehnoloģiju sistēmas procentu likmju riska pārvaldīšanai un kredītriska starpības riska novērtēšanai un pārraudzībai, nodrošina izstrādes un ieviešanas procesa, tai skaitā izmantojamās informācijas un datu, drošumu atbilstoši normatīvo aktu prasībām informācijas sistēmu drošības jomā.

55. Iestāde nodrošina procentu likmju riska pārvaldīšanā un kredītriska starpības riska novērtēšanā un pārraudzībā izmantojamās informācijas tehnoloģiju sistēmas darbības nepārtrauktības un darbības atjaunošanas ārkārtas gadījumos plānu testēšanu kopējās regulārās iestādes informācijas sistēmu testēšanas ietvaros.

5. Procentu likmju riska novērtēšana

56. Iestāde novērtē procentu likmju risku saskaņā ar vienu no šādām pieejām:

56.1. standartizēto metodoloģiju, kas minēta tieši piemērojamā Eiropas Savienības tiesību aktā;

56.2. vienkāršoto standartizēto metodoloģiju, kas minēta tieši piemērojamā Eiropas Savienības tiesību aktā, ja iestāde Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 145. apakšpunkta izpratnē ir identificēta kā maza un nesarežģīta iestāde;

56.3. iekšējo sistēmu, kas atbilst šo noteikumu 5. nodaļas prasībām.

57. Iestāde nodrošina procentu likmju riska novērtēšanu, kas aptver visas procentu likmju riska sastāvdaļas un avotus.

58. Procentu likmju riska novērtēšanā iestāde nepaļaujas tikai uz tieši piemērojamā Eiropas Savienības tiesību aktā noteikto uzraudzības stresa testu, kā arī Latvijas Bankas vai citu uzraudzības iestāžu veiktajiem procentu likmju riska novērtēšanas rezultātiem un neizmanto tos kā vienīgo procentu likmju riska novērtēšanas metodi. Tomēr iestāde nodrošina, ka tieši piemērojamā Eiropas Savienības tiesību aktā noteiktie uzraudzības stresa testi ir integrēti iestādes procentu likmju pārvaldīšanā kā neatņemama sastāvdaļa un tiek izmantoti kā papildu instrumenti procentu likmju riska novērtēšanā.

59. Procentu likmju riska novērtēšanā iestāde piemēro vairākas tās darbības stratēģijai, biznesa modelim, darbības specifikai un sarežģītībai atbilstošas analītiskās un statistiskās metodes, kas ļauj tai novērtēt atsevišķu riska darījumu un to portfeļu procentu likmju risku, kā arī kopumā iestādes darbībai piemītošā procentu likmju riska līmeni dažādos laika periodos, proti, īstermiņā un ilgtermiņā, attiecībā uz ekonomisko vērtību un neto procentu ienākumiem, papildus ņemot vērā patiesajā vērtībā vērtēto instrumentu tirgus vērtības izmaiņas, piemēram:

59.1. starpību analīzi, tai skaitā pārcenošanas starpības metodi un pilnas pārvērtēšanas pieeju, paralēlo starpības analīzi un neparalēlo starpības analīzi;

- 59.2. ilguma analīzi, tai skaitā modificētā ilguma un daļēji modificētā ilguma aprēķināšanu;
- 59.3. izliekuma analīzi;
- 59.4. pret procentu likmju izmaiņām jutīgo instrumentu grupēšanu pēc dažādām procentu likmēm vai izvēles iespējām.

60. Iestāde var izmantot Eiropas Banku iestādes 2022. gada 20. oktobra pamatnostādņu EBA/GL/2022/14 "Pamatnostādnes, kas ir izdotas, pamatojoties uz Direktīvas 2013/36/ES 84. panta 6. punktu, un kurās ir precizēti kritēriji tādu risku identificēšanai, novērtēšanai, pārvaldībai un mazināšanai, kas izriet no iespējamajām procentu likmju izmaiņām, kā arī kritēriji kredītriska starpības riska novērtēšanai un uzraudzībai saistībā ar iestāžu netirdzniecības portfeļu darbībām" 1. un 2. pielikumā minētās procentu likmju riska novērtēšanas metodes.

61. Iestāde dokumentē un regulāri pārskata izmantoto metožu izvēli, būtību, ierobežojumus, piemērošanas kārtību, kā arī tajās izmantotos pieņēmumus un aplēses. Iestāde nedrīkst paļauties uz vienu metodi, vērtējot procentu likmju risku. Iestāde nodrošina, ka kvantitatīvā procentu likmju riska mērīšana atbilst iestādes darbības specifikai, sarežģītībai, pašreizējam un plānotajam darījumu apmēram un dažādībai, lai novērtētu visus procentu likmju riska avotus, kas piemīt iestādei, tādus kā:

- 61.1. nesaskaņoti pret procentu likmju izmaiņām jutīgo instrumentu piesaistīšanas un izvietojšanas termiņi;
- 61.2. nesaskaņoti pret procentu likmju izmaiņām jutīgo instrumentu procentu likmju pārskatīšanas termiņi aktīvos un pasīvos;
- 61.3. pret procentu likmju izmaiņām jutīgo instrumentu koncentrācija dažādos laika intervālos;
- 61.4. atvasināto instrumentu un citu procentu likmju riska ierobežošanas instrumentu izmantošana no dažādu bāzes aktīvu, izliekuma un termiņa viedokļa;
- 61.5. darījumi ar pirmstermiņa izņemšanas vai pirmstermiņa dzēšanas iespējām;
- 61.6. procentu likmju mijmaiņas darījumu un procentu likmju iespējas līgumu izmantošana;
- 61.7. citi procentu likmju riska avoti.

62. Iestāde iekļauj komerciālās rezerves neto procentu ienākumu izmaiņu aprēķinā. Pieņemot lēmumu par komerciālo rezervju un citu starpību neiekļaušanu ekonomiskās vērtības izmaiņu aprēķinā, iestāde nodrošina, ka:

- 62.1. tiek izmantota pārredzama metodika bezriskā procentu likmes noteikšanai katra instrumenta rašanās brīdī;
- 62.2. komerciālo rezervju izslēgšana no naudas plūsmas ir pamatota un atbilstoša iestādes procentu likmju riska pārvaldīšanai un ierobežošanai;
- 62.3. izmantotā pieeja tiek konsekventi piemērota visām iestādes struktūrvienībām un visiem pret procentu likmju izmaiņām jutīgajiem instrumentiem.

63. Iestāde, nosakot procentu likmju riska novērtēšanā izmantojamos uzvedības un modelēšanas pieņēmumus, ņem vērā būtiskuma sliekšņus, kas noteikti tieši piemērojamā Eiropas Savienības tiesību aktā, kurā noteikta standartizētā metodoloģija un vienkāršotā standartizētā metodoloģija.

5.1. Pieņēmumi par klientu uzvedību attiecībā uz kontiem ar iegulto klientu izvēles iespēju

64. Iestāde izstrādā un dokumentē iekšējos normatīvajos dokumentos politiku, kas regulē pieņēmumu attiecībā uz bilances un ārpusbilances posteņiem ar iegulto izvēles iespēju noteikšanu un to regulāru novērtēšanu, tai skaitā:

- 64.1. identificē visus būtiskos produktus un pozīcijas ar iegulto izvēles iespēju, kas varētu ietekmēt piemēroto procentu lielumu vai pārcenošanas datumu;
- 64.2. nosaka cenu veidošanas un procentu likmju riska mazināšanas stratēģijas (piemēram, atvasināto instrumentu izmantošana, soda naudas par termiņnoguldījuma vai aizdevuma līguma pirmstermiņa izbeigšanu noteikšana), lai pārvaldītu klientu uzvedības izvēles iespējas vēlamā procentu likmju riska līmeņa robežās;
- 64.3. nodrošina, ka klientu uzvedības pieņēmumu modelēšana ir balstīta uz piesardzīgiem pieņēmumiem, pamatota ar vēsturiskajiem datiem un atpakaļejošām pārbaudēm;
- 64.4. novērtē izmantojamo pieņēmumu ietekmi uz procentu likmju riska novērtēšanas rezultātiem, tai skaitā veic pieņēmumu stresa testēšanu, rezultātus attiecinot uz procentu likmju riska segšanai nepieciešamā kapitāla apmēru;
- 64.5. nodrošina izmantojamo pieņēmumu validāciju, lai pārbaudītu to stabilitāti laika gaitā un vajadzības gadījumā koriģētu.

65. Veicot izmantojamo uzvedības un modelēšanas pieņēmumu ietekmes uz procentu likmju riska novērtēšanas rezultātiem analīzi, iestāde ņem vērā:

- 65.1. klientu līdzekļu atlikumu kustību starp dažādiem produktu veidiem, mainoties to īpašībām, nosacījumiem un noteikumiem;
- 65.2. produktu likmju spēju pielāgoties tirgus procentu likmju izmaiņām;
- 65.3. iespējamo ietekmi uz pašreizējo un nākotnes aizdevumu pirmstermiņa dzēšanas ātrumu, ko rada ekonomiskā vide, līguma nosacījumi, procentu likmju izmaiņu scenāriji un citi lielumi, kas ietekmē iegultās uzvedības izvēles iespējas.

66. Nosakot un dokumentējot iekšējos normatīvajos dokumentos pieņēmumus par klientu uzvedību attiecībā uz kontiem bez noteiktiem pārcenošanas datumiem vai kontiem, kuriem ir nenoteikts izpildes termiņš, iestāde:

- 66.1. nodrošina, ka beztermiņa noguldījumi, kuri pieņemti no finanšu klientiem Regulas Nr. 575/2013 411. panta izpratnē, nav pakļauti uzvedības modelēšanai, izņemot operacionālos noguldījumus, kas noteikti Komisijas 2014. gada 10. oktobra deleģētās regulas (ES) 2015/61, ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes regulu (ES) Nr. 575/2013 attiecībā uz likviditātes seguma prasību kredītiestādēm, 27. panta 1. punkta "a" apakšpunktā;
- 66.2. nodrošina, ka pieņēmumi atspoguļo gan noguldītāju (mazo vai vidējo uzņēmumu, privātpersonu vai korporatīvo noguldītāju), gan klientu kontu īpašības vismaz trīs kategorijās:
  - 66.2.1. privātpersonu, mazo vai vidējo uzņēmumu Regulas Nr. 575/2013 411. panta izpratnē beztermiņa noguldījumi, kas tiek turēti kontā darījumu veikšanai, tai skaitā bezprocentu beztermiņa noguldījumi un citi atlikumi kontos, kuru atlīdzības sastāvdaļa neietekmē klienta lēmumu turēt naudas līdzekļus;
  - 66.2.2. privātpersonu, mazo vai vidējo uzņēmumu beztermiņa noguldījumi, izņemot šo noteikumu 66.2.1. apakšpunktā minētos noguldījumus, kuru atlīdzības sastāvdaļa ietekmē klienta lēmumu turēt naudas līdzekļus kontā;
  - 66.2.3. korporatīvie noguldījumi, izņemot finanšu klientu Regulas Nr. 575/2013 411. panta izpratnē vai citus pilnībā cenjūtīgus kontus;

66.3. nosaka stabilu beztermiņa noguldījumu apmēru katrai šo noteikumu 66.2. apakšpunktā minētajai kategorijai, izmantojot novērotās beztermiņa noguldījumu apmēra izmaiņas, kas saistītas ar bezrisku procentu likmju augšupejošu un lejupejošu virzību, vismaz iepriekšējos 10 gados;

66.4. identificē katrai šo noteikumu 66.2. apakšpunktā minētajai kategorijai pamata līdzekļu bāzi, tas ir, stabilus beztermiņa noguldījumus, kuru pārcenošana ir mazticama būtiski mainīgos procentu likmju vides un tirgus apstākļos, kā arī identificē beztermiņa noguldījumus ar ierobežotu elastīgumu pret procentu likmju izmaiņām;

66.5. novērtē to klientu līdzekļu atlikumu iespējamo kustību starp beztermiņa noguldījumiem un citiem noguldījumiem, kas dažādos procentu likmju izmaiņu scenārijos var mainīt uzvedības pieņēmumus;

66.6. izņemot noguldījumus, kas minēti Regulas Nr. 575/2013 428.f panta 2. punkta "a" apakšpunktā, bet neaprobežojoties ar centralizēti regulētiem noguldījumiem un noguldījumiem ar būtiskiem ekonomiskiem vai fiskāliem ierobežojumiem izņemšanas gadījumā, uzrāda pārcenošanas termiņu, kas nav ilgāks par vidējo svērto maksimālo pārcenošanas termiņu – pieci gadi – attiecībā uz šādām noguldījumu kategorijām:

66.6.1. operacionālie noguldījumi, kas noteikti Komisijas 2014. gada 10. oktobra deleģētās regulas (ES) 2015/61, ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes regulu (ES) Nr. 575/2013 attiecībā uz likviditātes seguma prasību kredītiestādēm, 27. panta 1. punkta "a" apakšpunktā;

66.6.2. privātpersonu, mazo vai vidējo uzņēmumu beztermiņa noguldījumi;

66.6.3. korporatīvie beztermiņa noguldījumi, kuri piesaistīti no klientiem, kas nav finanšu klienti Regulas Nr. 575/2013 411. panta izpratnē;

66.7. šo noteikumu 66.6. apakšpunktā minēto piecu gadu ierobežojumu attiecina gan uz visu šo noteikumu 66.6.1., 66.6.2. un 66.6.3. apakšpunktā minēto noguldījumu kategoriju kopējā portfeļa apmēru, gan uz katru valūtu atsevišķi;

66.8. novērtē iespējamās privātpersonu un mazo vai vidējo uzņēmumu noguldījumu pārcenošanas ierobežojumus zemu vai negatīvu procentu likmju vidē un šādu ierobežojumu ietekmi uz noguldījumu stabilitāti dažādos procentu likmju izmaiņu scenārijos;

66.9. nodrošina, ka pieņēmumi par klientu pamata līdzekļu bāzi un citu modelēto atlikumu samazināšanos ir piesardzīgi, pamatoti un atbilstoši, līdzsvarojot ieguvumus no neto procentu ienākumiem ar papildu ekonomiskās vērtības risku, kas ir saistīts ar šo līdzekļu finansēto aktīvu nākotnes procentu likmes atdeves fiksēšanu un iespējamiem nesaņemtajiem ieņēmumiem pieaugošas procentu likmes apstākļos;

66.10. nepaļaujas tikai uz vienu analītisko vai statistisko metodi uzvedības pieņēmumu, pārcenošanas datumu un beztermiņa noguldījumu naudas plūsmas profila noteikšanā un kvantitatīvo novērtējumu papildina ar ekspertu kvalitatīvo novērtējumu;

66.11. novērtē izmantojamo pieņēmumu ietekmi uz procentu likmju riska novērtēšanas rezultātiem (ekonomisko vērtību un neto procentu ienākumiem, papildus ņemot vērā patiesajā vērtībā vērtēto instrumentu tirgus vērtības izmaiņas) un procentu likmju riska segšanai nepieciešamā kapitāla apmēru, tai skaitā veic jutīguma analīzi attiecībā uz pieņēmumu parametriem (piemēram, klientu pamata līdzekļu apmērs un pārcenošanas datums) un aprēķinus atbilstoši līguma nosacījumiem, lai izslēgtu pieņēmumu ietekmi.

5.2. Pieņēmumi par pašu kapitāla elementiem

67. Nosakot un dokumentējot iekšējos normatīvajos dokumentos ieguldījumu termiņa pieņēmumus, tas ir, pieņēmumus par ienākumu, kas gūti no pašu kapitāla izmantošanas, stabilizāciju, iestāde:

67.1. nosaka metodoloģiju, lai konstatētu, kuri pašu kapitāla elementi uzskatāmi par piemērotiem šādam pieņēmumam;

67.2. nosaka ieguldījumu termiņa profilu atbilstīgajam pašu kapitālam, kas līdzsvaro ieguvumu no ienākumu stabilizācijas, kura rodas, ieguldot līdzekļus ilgtermiņa pozīcijās ar fiksēto atdevi pret minēto pozīciju ekonomiskās vērtības papildu jutīgumu procentu likmju stresa apstākļos, un risku no nepietiekamu ieņēmumu gūšanas, pieaugot procentu likmēm;

67.3. novērtē izvēlētā ieguldījumu termiņa profila ietekmi uz procentu likmju riska novērtēšanas rezultātiem (ekonomisko vērtību un neto procentu ienākumiem, papildus ņemot vērā patiesajā vērtībā vērtēto instrumentu tirgus vērtības izmaiņas), tostarp regulāri veic aprēķinus, neiekļaujot pašu kapitāla elementus.

68. Pieņemot lēmumu par ieguldījumu termiņa pieņēmumu attiecībā uz pašu kapitāla elementiem izmantošanu, iestāde ņem vērā, ka tā nedrīkst ieguldīt pozīcijās, kas būtiski ierobežo tās spēju pielāgoties mainīgai ekonomiskajai un uzņēmējdarbības videi.

69. Ja iestāde nav noteikusi ieguldījumu termiņa pieņēmumus attiecībā uz pašu kapitāla elementiem vai ir noteikusi pieņēmumus ar īstermiņa raksturu, iestāde novērtē un dokumentē izvēlētās pieejas ietekmi uz ekonomiskās vērtības un neto procentu ienākumu svārstīgumu.

70. Ieguldījumu termiņa pieņēmumi ir uzskatāmi par iestādes plānošanas cikla elementiem, un tos nedrīkst pielāgot iestādes procentu likmju svārstīguma prognožu izmaiņām.

5.3. Procentu likmju riska stresa testēšana, kritisko situāciju novērtējums un pasākumi to nepieļaušanai vai novēršanai

71. Lai identificētu, kā potenciālās procentu likmju izmaiņas ietekmē pret procentu likmju izmaiņām jutīgos instrumentus, iestādes ekonomisko vērtību, pašu kapitāla ekonomisko vērtību un neto procentu ienākumus, papildus ņemot vērā patiesajā vērtībā vērtēto instrumentu tirgus vērtības izmaiņas, iespējamo zaudējumu segšanai nepieciešamā kapitāla vai citu resursu pieejamību un to cenu kritisko situāciju pārvarēšanai, iestāde regulāri, bet ne retāk kā reizi kalendārā gada ceturksnī un katru reizi, kad iestādes rīcībā nonāk informācija, kas norāda uz procentu likmju riska profila pasliktināšanos (tai skaitā paaugstinātu procentu likmju svārstīgumu), veic stresa testēšanu, kas ietver vismaz:

71.1. iestādes saskaņā ar šo noteikumu 74., 75., 76., 77., 78., 79., 80., 81., 82., 83., 84., 85. un 86. punkta prasībām izstrādātos stresa testus;

71.2. uzraudzības stresa testus, kas minēti tieši piemērojamos Eiropas Savienības tiesību aktos.

72. Papildus iestāde regulāri, bet ne retāk kā reizi gadā kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesā veic kritisko stresa testu novērtēšanu, tai skaitā izvērtē savu spēju pārvarēt identificēto kritisko situāciju un analizē paredzētā rīcības plāna īstenošanas iespēju.

73. Iestāde nodrošina stresa testēšanu arī saskaņā ar Latvijas Bankas noteikto stresa testu, tostarp scenāriju un pieņēmumiem, ja tas tiek pieprasīts.

74. Stresa testēšanā iestāde izmanto uz nākotni vērstus stresa testus ar pietiekami būtisku ietekmi uz iestādi, bet ne tādus, kas ir neiespējami. Stresa testu daudzums un detalizācijas līmenis ir atkarīgs no iestādes lieluma, darbības specifikas un mērķiem, pašreizējo un plānoto darījumu apmēra, dažādības un sarežģītības, kā arī no iestādes riska profila.

75. Iestāde izstrādā un dokumentē stresa testēšanas mērķi un metodoloģiju, stresa scenārijus, parametrus un pieņēmumus, kuri ir statistiski un ekonomiski pamatoti, un pēc to apstiprināšanas valdē veic procentu likmju riska stresa testēšanu, analizē stresa testēšanas rezultātus un izmanto tos procentu likmju riska pārvaldīšanā un lēmumu pieņemšanā, tai skaitā, pieņemot lēmumus par iespējamo zaudējumu segšanai nepieciešamā kapitāla apmēru, limitu sistēmu pilnveidošanu, procentu likmju riska stratēģijas un iekšējo normatīvo dokumentu pārskatīšanu.

76. Iestāde, izstrādājot stresa testus, ņem vērā visu pieejamo iekšējo un ārējo informāciju par vēsturiskajām procentu likmju svārstībām un pašreizējiem apstākļiem un uzvedību, kā arī nākotnes prognozes un procentu likmju simulācijas.

77. Lai nodrošinātu kvalitatīvu procentu likmju riska stresa testēšanu, iestāde, izmantojot jutīguma analīzi un scenārija analīzi iestādes un prudenciālās konsolidācijas grupas līmenī Regulas Nr. 575/2013 izpratnē, izstrādā tādus stresa testus, kas ietver kvantitatīvu un kvalitatīvu procentu likmju riska sastāvdaļu un tās ietekmējošo rādītāju izmaiņas, tai skaitā uzņēmējdarbības vides pašreizējos un nākotnes apstākļus raksturojošo rādītāju izmaiņas dažādiem laika posmiem un stresa līmeņiem, tas ir, no bāzes scenārija, kas balstās uz iestādes darbības, ekonomikas attīstības un uzņēmējdarbības vides prognozēm, līdz būtiskam nelabvēlīgam scenārijam, kas balstās uz būtiskām nelabvēlīgām ekonomikas attīstības prognozēm.

78. Iestāde, analizējot uzņēmējdarbības vides pašreizējos un nākotnes apstākļus raksturojošos rādītājus un to izmaiņas, izmanto makroekonomisko stāvokli un tā attīstību raksturojošus rādītājus, konkurences vidi un tās attīstību, kā arī vispārējās tendences tirgū raksturojošus rādītājus.

79. Iestāde, veicot stresa testēšanu, aprēķina un analizē procentu likmju riska korelāciju ar citiem riskiem, īpaši tirgus risku, likviditātes risku un kredītrisku, kā arī aprēķina sekundāro ietekmi.

80. Iestāde analizē gan vienreizēja notikuma iespējamo ietekmi, gan sekas, ko varētu izraisīt notikumi ilgākā laika periodā, tai skaitā saistībā ar iespējamu klientu uzvedības maiņu.

81. Izstrādājot procentu likmju riska stresa testēšanas metodoloģiju un veicot stresa testēšanu, iestāde nodrošina:

81.1. dažādu procentu likmju, tai skaitā ienesīguma līknes slīpuma un aprišu, izmaiņu stresa testus (paralēlas un neparalēlas izmaiņas);

81.2. stresa testus par izmaiņām pieņēmumos par procentu likmju izmaiņu korelāciju un pašu kapitāla elementiem, kā arī par aktīvu un pasīvu posteņu uzvedību, tai skaitā tādus stresa testus, kuros pieņēmumi (piemēram, uzvedības pieņēmumi) paši ir procentu likmju līmeņa izmaiņu funkcijas;

81.3. pieņēmumu par nosacījuma vai beznosacījuma naudas plūsmas modelēšanas pieeju izmantošanu;

81.4. diversifikācijas pieņēmumu pamatotības pienācīgu novērtēšanu;

81.5. stresa testus, kas atspoguļo būtiskas izmaiņas galveno tirgus likmju savstarpējā sakarībā, lai novērtētu bāzes risku;

81.6. negatīvu procentu likmju stresa testēšanas scenārijus un paredz iespējamību, ka negatīvas procentu likmes var asimetriski ietekmēt pret procentu likmju izmaiņām jutīgos instrumentus;

81.7. reverso stresa testēšanu, lai:

81.7.1. identificētu tādas negatīvās sekas, kā rezultātā var tikt būtiski apdraudēts iestādes kapitāls, ekonomiskā vērtība, finanšu rādītāji un neto procentu ienākumi, papildus ņemot vērā patiesajā vērtībā vērtēto instrumentu tirgus vērtības izmaiņas;

81.7.2. apzinātu notikumus vai notikumu kombinācijas, kā rezultātā šo noteikumu

81.7.1. apakšpunktā minētās negatīvās sekas var iestāties;

81.7.3. identificētu trūkumus procentu likmju riska ierobežošanas stratēģijās;

81.7.4. noteiktu nepieciešamos koriģējošos pasākumus;

81.8. īpašus stresa testus, kas ir raksturīgi iestādes biznesa modelim un darbības profilam.

82. Iestāde veic procentu likmju riska stresa testēšanu atsevišķi katrā valūtā, kurā tai ir pret procentu likmju izmaiņām jutīgie instrumenti, kā arī apkopotā līmenī, nosakot un dokumentējot dažādu valūtu apkopošanas metodi. Attiecībā uz būtiskajām valūtām, kurās iestāde ir veikusi darījumus, iestāde piemēro stresa testus, kuri ir valūtai raksturīgi un saskaņoti ar ekonomiskajām iezīmēm. Visas netirdzniecības portfeļa aktīvu vai saistību pozīcijas ārvalstu valūtā iestāde pārvērtē un uzrāda *euro* saskaņā ar grāmatvedībā izmantojamo ārvalstu valūtas kursu pārskata datumā.

83. Ja iestāde, veicot procentu likmju riska stresa testēšanu, izmanto pieņēmumu par savstarpējām attiecībām starp dažādu valūtu procentu likmēm, tad tā analizē šā pieņēmuma ietekmi uz kopējiem rezultātiem.

84. Iestāde, veicot stresa testēšanu ar jutīguma analīzi attiecībā uz ekonomisko vērtību, novērtē ierobežojumus, kas saistīti ar vērtības samazināšanās bilances pieņēmuma izmantošanu, un iestādes spēju aptvert ilgtermiņa procentu likmju risku.

85. Gadījumos, kad bilances instrumentiem ir raksturīgi būtiski pārcenošanas ierobežojumi (augstākā vai zemākā robeža), iestāde, ja tas ir būtiski, ņem vērā ietekmi, kāda būtu, aizstājot minētos instrumentus ar citiem instrumentiem, kuriem ir salīdzināmas iezīmes, neatkarīgi no vērtības samazināšanās bilances pieņēmuma izmantošanas.

6. Modeļu validācija

86. Iestāde regulāri, bet ne retāk kā reizi gadā veic procentu likmju riska un kredītriska starpības riska novērtēšanā izmantoto modeļu validāciju un attiecīgā modeļa riska novērtēšanu, kas ir skaidri formulēta iestādes iekšējos normatīvajos dokumentos.

87. Iestāde nodrošina, ka modeļu validāciju un modeļa riska novērtēšanu veic darbinieki, kuriem ir nepieciešamā kvalifikācija, zināšanas un pieredze šāda uzdevuma veikšanai un kuri nav bijuši iesaistīti modeļa izstrādē.

88. Iestāde nodrošina, ka modeļu ievades datu, modelēšanas metodiku, modeļa pamatā esošo pieņēmumu, modeļa sniegto rezultātu pārskatīšana un validācija ir neatkarīga no modeļa izstrādes.

89. Iestāde veic procentu likmju riska un kredītriska starpības riska novērtēšanas modeļa sākotnējo validāciju, pirms tā sāk modeļa lietošanu, kā arī pastāvīgo validāciju.

90. Iestāde nodrošina skaidri noteiktu pienākumu un atbildības sadalījumu, lai veiktu modeļu izstrādi, kvalitatīvu un neatkarīgu modeļu sākotnējo un pastāvīgo validāciju, kā arī nodrošinātu atbilstošu modeļu validācijas dokumentāciju. Iestāde modeļu pārskatīšanas un validācijas aprēķinus dokumentē tik detalizēti, lai trešā persona varētu no jauna veikt attiecīgo analīzi un aprēķinus.

91. Validācijas politika, ietverot procentu likmju riska un kredītriska starpības riska novērtēšanā izmantoto modeļu matemātisko aprēķinu un pieņēmumu un programmatūras validāciju, neatkarīgi no tā, vai izmantoti iekšēji vai ārēji ievades dati un modeļi, ietver vismaz:

91.1. informāciju par sākotnējās un pastāvīgās validācijas kārtību, tostarp procesu verifikāciju un etalonmērījumu noteikšanu, validācijā lietotajiem procesiem, metodēm, instrumentiem un to mērķiem, lai nodrošinātu modeļa integritāti un identificētu apstākļus, kuros modeļa pamatā esošie pieņēmumi ir nepiemēroti un ievades mainīgie lielumi neveido saprātīgu un efektīvu modelēšanā iegūtā rezultāta pamatojumu;

91.2. informāciju par validācijas biežumu un apstākļiem, kas nosaka papildu validācijas nepieciešamību;

91.3. sākotnējās un pastāvīgās validācijas procesa izstrādē, rezultātu izvērtēšanā, apstiprināšanā un lēmumu pieņemšanā iesaistīto darbinieku pienākumus, pilnvaras un atbildību;

91.4. modeļa konceptuālās un metodiskās pamatotības, kā arī modeļa riska pamatotības izvērtēšanas, kas balstās uz kvantitatīviem un kvalitatīviem kritērijiem, kārtību;

91.5. iekšējo un ārējo ievades datu, modelēšanas metodiku, modeļa pamatā esošo pieņēmumu un modeļa sniegto rezultātu analīzi, tai skaitā modeļa aprēķinā iegūto rezultātu salīdzināšanu ar faktiskajiem rezultātiem;

91.6. ekspertu atzinumu un spriedumu izmantošanas procesa izvērtēšanas kārtību;

91.7. diversifikācijas pieņēmumu validāciju;

91.8. procedūru, kas jāievēro gadījumā, kad validācijas procesā ir konstatētas problēmas ar modeļa ticamību, un lēmumu pieņemšanas procesu šo problēmu novēršanai;

91.9. pārejas politiku apstiprināto modeļu grozīšanai vai atsaukšanai, tai skaitā izmaiņu un versiju kontroles un dokumentēšanas kārtību.

92. Iestāde nodrošina, ka modeļu pārskatīšanas un validācijas procesā tiek sagatavots validācijas ziņojums, kurā tiek dokumentēti validācijas rezultāti, kā arī no validācijas analīzes izrietošie secinājumi un sekas, ieteikumi modeļu specifiskācijas pārskatīšanai un turpmākai izmantošanai. Validācijas ziņojumu iesniedz iestādes attiecīgā līmeņa vadībai, kurai ir pietiekamas pilnvaras pieņemt lēmumu par modeļu trūkumu novēršanu un apstiprināt modeļu izmantošanu.

93. Pēc modeļu apstiprināšanas iestāde nodrošina pastāvīgās modeļu validācijas ciklu, kas ietver modeļu pārraudzību, pārskatīšanu un modelēšanā iegūto rezultātu salīdzināšanu ar faktiskajiem rezultātiem.

94. Iestāde nodrošina modeļu pastāvīgas pārskatīšanas procesu, kurā:

94.1. tiek definēti kritēriji un apstākļi, lai noteiktu, vai pārskatīšanas rezultātiem vai to daļai būtu jāpievērš pastiprināta uzmanība;

94.2. tiek noteikta savlaicīga vadības informēšanas kārtība pastiprinātas uzmanības gadījumā, lai pieņemtu lēmumu par modeļa trūkumu novēršanas pasākumiem, modeļa izmantošanas ierobežojumiem un, ja nepieciešams, citiem pasākumiem.

95. Iestāde, ņemot vērā ārējo datu un modeļu raksturu, var iekšējā modelī integrēt ārējo modeli, lai pārvaldītu un kontrolētu procentu likmju risku un kredītriska starpības risku, nodrošinot ārējo datu un modeļu adekvātu pielāgošanu iestādes lielumam, darbības specifikai, veikto un plānoto darījumu apmēram.

96. Iestāde nodrošina, ka visiem ārējā modeļa lietošanā iesaistītajiem darbiniekiem ir pietiekami detalizēta izpratne par ārējā modeļa sastāvdaļām, tostarp analīzi, pieņēmumiem, metodoloģijām, tehniskajiem un operacionālajiem aspektiem, kas attiecas

uz ārējā modeļa sastāvdaļām, un ārējie modeļi ir atbilstoši integrēti iestādes vispārējās riska pārvaldīšanas sistēmās un procesos.

97. Iestāde regulāri pārskata konkrēta tās ārējā modeļa vai ārējo datu kopuma izvēles pamatojumu, kā arī pastāvīgi izvērtē ārējo datu un ārējā modeļa atjauninājumus. Iestāde dokumentē ārējo datu un ārējo modeļu izvēles un izmantošanas pamatojumu no iestādes darbības specifikas un riska profila viedokļa, iekļaujot pamatojumā informāciju vismaz par:

97.1. ārējo modeļu integrāciju iestādes procesos un iekšējā modelī;

97.2. iekšējā modelī izmantotajiem ārējiem datiem, to avotu un pielietojumu;

97.3. iestādes riska profilam būtiskajiem ārējo datu un ārējo modeļu aspektiem, tai skaitā ierobežojumiem.

7. Kritēriji un kārtība, kādā nosakāms, ka iestādes īstenotās iekšējās sistēmas procentu likmju riska novērtēšanai nav apmierinošas

98. Latvijas Banka, vērtējot iestādes procentu likmju riska pārvaldīšanas kvalitāti, tostarp procentu likmju riska novērtēšanas metodoloģiju, pamatojas uz iestādes sniegtās informācijas un pārskatu analīzi un ņem vērā vismaz to, vai:

98.1. procentu likmju riska pārvaldīšanas sistēma ir efektīva un nodrošina procentu likmju riska līmeņa pasliktināšanās laicīgu identificēšanu, pārraudzību un savlaicīgu nepieciešamo pasākumu veikšanu;

98.2. iestāde pienācīgi analizē visus būtiskos faktoros un procentu likmju riska avotus, kuri ietekmē procentu likmju riska līmeni novērtēšanas brīdī;

98.3. iestādes vadība tiek regulāri informēta par procentu likmju riska līmeni, stresa testēšanas rezultātiem un procentu likmju riska segšanai nepieciešamā kapitāla apmēru;

98.4. iestādes pieņēmumi, aplēses un secinājumi ir saprātīgi, atbilstoši pamatoti un dokumentēti;

98.5. attiecīgās iestādes politikas, procedūras un prakse atbilst šo noteikumu prasībām.

99. Iestādes izveidotā iekšējā sistēma procentu likmju riska novērtēšanai ir uzskatāma par neapmierinošu Kredītiestāžu likuma 49.² panta izpratnē jebkurā no šādiem gadījumiem:

99.1. tā neatbilst šo noteikumu prasībām, ņemot vērā šo noteikumu 5. punktā noteikto proporcionalitātes principu;

99.2. ieviestās procentu likmju riska novērtēšanas metodes neaptver ekonomisko vērtību un neto procentu ienākumus, papildus ņemot vērā patiesajā vērtībā vērtēto instrumentu tirgus vērtības izmaiņas, visas procentu likmju riska sastāvdaļas vai visus pret procentu likmju izmaiņām jutīgos instrumentus pamatotā veidā. Lai nodrošinātu procentu likmju riska apmēra pienācīgu novērtēšanu, iestāde nedrīkst aprobežoties ar šo noteikumu 59. un 60. punktā minētajām metodēm;

99.3. tā nav regulāri kalibrēta, pārbaudīta atpakaļejošās pārbaudēs un nav pārskatīti visi parametri un pieņēmumi, tostarp kalibrēšana, pārbaude un pārskatīšana nav pienācīgi pārraudzīta un dokumentēta, ņemot vērā procentu likmju riska raksturu, lielumu, sarežģītību un dažādību iestādes biznesa modelī un darbības veidos.

8. Kredītriska starpības riska novērtēšana un pārraudzība

100. Iestāde nodrošina kredītriska starpības riska novērtēšanu un pārraudzību, kas aptver visus kredītriska starpības riska avotus, tostarp tirgus kredītriska starpības un tirgus likviditātes starpības izmaiņas, un kas ļauj novērtēt un pārraudzīt gan to, kā kredītriska starpības izmaiņas ietekmē iestādes ekonomisko vērtību un neto procentu ienākumus, papildus ņemot vērā patiesajā vērtībā vērtēto instrumentu tirgus vērtības izmaiņas, gan to savstarpējo mijiedarbību īstermiņā un ilgtermiņā. Iestāde kredītriska starpības riska

novērtēšanā un pārraudzībā var iekļaut idiosinkrātisko kredītriska starpību, kura atspoguļo īpašo kredītrisku, kas saistīts ar individuālā aizņēmēja kredīta kvalitāti (kas arī atspoguļo to risku novērtējumu, kuri izriet no aizņēmēja sektora un ģeogrāfiskās atrašanās vietas), un kredīta instrumenta specifiku (piemēram, vai tas ir parāda instruments vai atvasinātais instruments), ja tās iekļaušana nodrošina konservatīvākus kredītriska starpības riska novērtēšanas rezultātus.

101. Vērtējot tirgus kredītriska starpības un tirgus likviditātes starpības kustību izmaiņas, iestāde var uzskatīt aspektus, kas ir specifiski konkrētai valūtai, par būtisku tirgus kredītriska starpības un tirgus likviditātes starpības novērtēšanas kritēriju.

102. Kredītriska starpības riska novērtēšanā un pārraudzībā iestāde izvairās no jebkādas pārklāšanās ar kredīta vērtības korekcijas riska Regulas Nr. 575/2013 izpratnē pārvaldīšanas sistēmu.

103. Iestāde ņem vērā grāmatvedības politikas ietekmi uz kredītriska starpības riska novērtēšanas un pārraudzības rezultātiem, īpaši uz neto procentu ienākumiem, papildus ņemot vērā patiesajā vērtībā vērtēto instrumentu tirgus vērtības izmaiņas.

104. Iestāde izveido un ievieš tādu kredītriska starpības riska pārraudzības sistēmu, kas nodrošina vismaz:

104.1. efektīvu dokumentācijas sagatavošanu un pārraudzību;

104.2. izmantojamo modelēšanas pieņēmumu ietekmes uz kredītriska starpības riska novērtēšanas rezultātu (tai skaitā ekonomisko vērtību, neto procentu ienākumiem un netirdzniecības portfelī esošo instrumentu, kurus novērtē patiesajā vērtībā, tirgus vērtības izmaiņām) novērtēšanu un pārraudzību;

104.3. netirdzniecības portfelī esošo atvasināto instrumentu kredītriska starpības riska novērtēšanu un pārraudzību;

104.4. instrumentu patiesās vērtības izmaiņu, ko rada kredītriska starpības izmaiņas, ietekmes novērtēšanu un pārraudzību;

104.5. informācijas sistēmu uzturēšanu un informācijas sistēmās (tai skaitā vadības informācijas sistēmā) sniegtās informācijas precizitāti un savlaicīgumu;

104.6. pienākumu dalīšanas principa ievērošanu;

104.7. normatīvo aktu prasību, kā arī apstiprināto iestādes iekšējo normatīvo dokumentu ievērošanu;

104.8. lēmumu pieņemšanas pārskatāmību, ļaujot identificēt atkāpes no kredītriska starpības riska politikas un procedūras un lēmumus, kuri tika nodoti lēmuma pieņemšanai augstākā līmenī.

105. Iestāde nodrošina atsevišķu kredītriska starpības riska un citu risku, tai skaitā procentu likmju riska, novērtējumu.

106. Iestāde nodrošina, ka jebkuri pieņēmumi par diversifikāciju starp kredītriska starpības risku un procentu likmju risku vai pārējiem riskiem ir dokumentēti un apstiprināti, to ticamība un stabilitāte pārbaudīta, izmantojot vēsturiskos datus, kas ir piemēroti attiecīgajai iestādei un tirgiem, kuros tā darbojas, kā arī diversifikācijas ietekme ir stabila ekonomikas lejupslīdes apstākļos un tādos tirgus apstākļos, kas ir nelabvēlīgi iestādes darbībai un riska profilam.

9. Procentu likmju riska un kredītriska starpības riska segšanai nepieciešamā kapitāla apmēra noteikšana

107. Iestāde izveido pamatotu, efektīvu un vispusīgu procesu, lai pastāvīgi novērtētu un nodrošinātu iestādes pašreizējai un plānotajai darbībai piemītošā un varbūtējā procentu likmju riska un kredītriska starpības riska segšanai nepieciešamo kapitālu, kā arī nosaka šā kapitāla elementus un struktūru.

108. Procentu likmju riska segšanai nepieciešamā kapitāla apmēra novērtēšanas process, ko veic iestāde, ietver gan kapitāla pietiekamības kvantitatīvo novērtējumu, gan kvalitatīvos aspektus. Iestāde papildus analizē nepieciešamību noteikt papildu kapitālu kredītriska starpības riska segšanai.

109. Iestāde nodrošina, ka tās procentu likmju riska un kredītriska starpības riska segšanai nepieciešamā kapitāla pietiekamības novērtēšanas process un rezultāts ir pilnībā dokumentēts, atspoguļots tās pārskatā par kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesu un izmantots ar attiecīgajām darbības jomām saistītajos kapitāla novērtējumos.

110. Nosakot procentu likmju riska segšanai nepieciešamā kapitāla apmēru, iestāde ievēro Latvijas Bankas normatīvo aktu prasības kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa izveidei.

10. Noslēguma jautājumi

111. Atzīt par spēku zaudējušiem Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 2020. gada 20. oktobra normatīvos noteikumus Nr. 190 "Procentu likmju riska pārvaldīšanas, ekonomiskās vērtības samazinājuma aprēķināšanas un procentu likmju riska termiņstruktūras pārskata sagatavošanas normatīvie noteikumi" (Latvijas Vēstnesis, 2020, Nr. 210).

112. Šo noteikumu 56.1. un 56.2. apakšpunktu, 58. un 63. punktu un 71.2. apakšpunktu piemēro ar dienu, kad stājas spēkā tajos minētie tieši piemērojamie Eiropas Savienības tiesību akti.

113. Noteikumi stājas spēkā 2023. gada 31. decembrī.

**ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU**

Latvijas Bankas prezidents

M. Kazāks